

VESZPRÉMMEGYEI UJSÁG

Politikai lap. — Megjelenik minden csütörtökön és vasárnap.

Előfizetési árak: Egész évre 16 kor. Fél évre 8 kor.
Negyed évre 4 kor.
Lelkészek, tanítók, községi jegyzők 12 koronért
kapják a lapot.
Egyes szám ára 16 fillér.

Felelős szerkesztő és lap tulajdonos:
Hj. Matkovich László.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Veszprém, Kossuth Lajos-utca 22.
Telefon: 174.
Csütörtökön, pénteken, vasárnap és hétfőn a lapok
az utcán is árusítatnak.

Születésnap.

Ma, Aidozocsütörtök napján 26 éve, hogy Magyarország szeretett ifjú királyasszonyát e világra teremtette az Alkotó, hogy magasztos hivatását, amely eléje szabott, legjobb hite és lelkiismerete szerint betöltsse. Népek sorsának ápolása, nemzeteknek boldogítása ez az Istentől rendelt hivatás, amelyet egy királyné legelső sorban az által teljesít, ha rajta szeretettel csüngő hitvese, a király szívének melegét megosztja hűséges alattvalóival.

Még rövid volt az idő azóta, hogy Zita királyné elfoglalta áldott emlékeztető elődjének: a szentek életét élt Erzsébetnek trónját, de már e rövid idő alatt is sokban követte annak dicső példáját és oly gazdagon ajándékozta meg a saját és férjének szívével magyar nemzetét, hogy ennek soha nem szűnő hálaérzését örökre biztosította a trón számára.

Ebből az érzésből fakad a mélységes hála az Egek urához is azért, mert Őt nekünk adta és a bensőséges könyörgés drága életéért, amelyet ma, a különben is ünneptől ihletett lélekkel rebeg el királynéjéért milliók imádkozó ajaka.

Az új kormány.

A hivatalos lap keddi számában megjelent az az okirat, amellyel öfelsége Wekerle Sándort újra miniszterelnökké nevezte ki. A király kézírata, amely — a szokástól eltérően — a rendesenél hosszabb és a politikai pártokhoz szól tulajdonképpen, egészében a következő:

Kedves Wekerle dr.!

Fontos szociális, halasztást nem tűrő pénzügyi és gazdasági kérdések megoldása mellett a magyar nemzeti állam kiépítésének s érdekei megóvásának nagy feladata hárul reánk a mai nehéz viszonyok között.

E nagy célok elérése a nemzet egész erejének kifejtését teszi szükségessé s azért a produktív munkálkodás érdekében kívánatosnak tartom, hogy a választójog kiterjesztése, mely a politikai és társadalmi köröket folyton izgalomban tartja, kölcsönös megértéssel mielőbb oly értelemben valósuljon meg, amint azt 1917. évi április hó 28.-án kelt kéziratomban jeleztem.

Sértetlenül biztosítani kívánom magyar kormányom törvényes befolyását a közös ügyek intézésére s élénk vágyódásom, hogy az eddigi kormányom által felállított s általam jóváhagyott program teljesen megvalósuljon.

Ha ez sajnálatomra, várakozásom ellenére, kölcsönös megértéssel elérhető nem lenne, úgy — bármennyire mellőznél óhajlom is az új választásokat a háború tartama alatt — felhatalmazom önt és kormányomat, hogy a választójogi kérdésnek s a kormány programjának biztosítása érdekében új választásokat vehessen igénybe.

Ez alapon újból kinevezem önt magyar miniszterelnökkommé, illetőleg ezen eddig is viselt állásában megerősítve, a kormány újalakítása iránti előterjesztéseit elvárom.

Kelt Budapesten, 1918. évi május hó 5.-én.

Károly s. k.

Wekerle Sándor dr. s. k.

Ez a királyi kinevezés a kormányválság alakt megoldását jelenti. Azért írjuk, hogy alakt megoldását, mert az igazi megoldás az lesz, ha Wekerle a választójog kérdésében meg fog egyezni a munkapárttal. Ez pedig — a jelek szerint — hamarosan be fog következni nem csakély bosszuságára a bomlásnak indult hajdan is gyenge kormánypárt kicsiny csoportjának: az Andrássy-Vázsonyi cselszövőknek. Ezek máris tűzet okádnak leveretésük fölött érzett tehetetlen dühükben és szóban és írásban támadják Wekerlét a válság illetén megoldása miatt.

Hiszen ami a megoldást illeti, mi sem tartjuk azt valami pompásnak. Különösen nem tetszik nekünk az, hogy az új kormány a felelősség terén megint a koronát helyezi előtérbe és a királyi levélben benne foglaltatik a felhatalmazás a háború alatti követválasztásra, aminek alkotmányos szempontból való képtelenségére mi — és pedig legelső sorban — reamutattunk.

Ez azonban — úgy mondják — mellőzhetetlen volt, mert csak ezzel a felhatalmazással lehet parlamentáris egy kisebbségi kormány működése. És arra sem éppen rossz, hogy a megbomlott kormánypárt megégyezésre hajló hiveinek lelkét megnyugtassa, hogy nem fenyeget a munkapárti uralom egyhamar leendő visszatérése.

Mindegy. Az adott viszonyok között mindegy. Mert a házfelosztás lehet fenyegető eszköz egy olyan ellenzékkel szemben, amelyik megakadályozza a kormányt hazafias munkálkodásában. Ez esetben megfordított a helyzet, mert a kormánypárt volt eddig a gáncoskodó és a munkapárt az, amelyik dolgozni akart. És fog is, ha a kudarcot vallottak megint el nem pocsékolják az időt személyeskedő politikájukkal. —chl.—

Politikai hírek.

— Riadó. Ezzel a harcias kürtjellel kezdődik a Veszprémmegyei Egyetértés vasárnapi vezércikke, amely a célból íródott, hogy állásáról lemondott főispánunkat méltóságában megmarasztalja. S mivel ennek senki sem állott eddig utjában és mert az egész vármegyét szeretné állásfoglalásra bírni, mi sem természetesebb, mint hogy riadót tű és buzogánnyal kelevézzel indul az ő Don Quixote-ot is megszégyenítő hadjárata. Már a minap fennen fente a kardját, hogy „bármilyen rendszer próbálkozik is“ e vármegyében, „hasztalan lesz itt bármiféle kísérletezés“, mert „Rainprecht nélkül, pláne Rainprecht ellen semmi sem megy“, — mi azonban csak mosolyogtunk ezen a — „Ve-gyes hír“-en. Most sem méltatók nagyobb komolyságra a hadonászását, ha közben kegyeletsértő módon nem turka-pizskálná rég szunnyadó, nagy halottaink sirdombját is, s lándzsáját — élő ellenfelek hiányában — ezek elporladt csontvázába nem mártogatná. Vad derivistáncában megfélemlítve még arról is, hogy vármegyénk főispánjai közül, akikről azt írja: „ragyoghattak, felettünk állottak, de létezésüknek áldó melegét, jótékony szeretetét soha sem éreztük“, az egyik: a mindenki által szeretve-becsült Fenyvessy Ferenc mostani főispánunk neje öméltóságának nagybátyja volt. Erről, meg az adorált báró Fiáth Ferencről, a bőkezű gróf Esterházy-Móricseről és a többiekéről talán még sem lehet olyan kurtán kimondani a szentenciát, hogy összevéve nem dolgoztak annyit és nem árasztottak annyi áldást a vármegyére, mint dr. Rainprecht Antal az elmúlt tíz hónap alatt? — Meg vagyunk győződve, hogy főispánunknak semmi köze sincs ennek a kormánypárti lapnak otromba, izléstelen és szemforgató szentírásidézetekkel sem

palástolható kegyeletlen handabandájához; és csak a felele köztudatban élő jóvéleményt erősítené meg, ha ennek kifejezést is adna. Mert vannak ám emberek, akik még a halottakhoz is hűségesek tudnak maradni és nem keresik az élő nagyságokon azt a részt, amelyik nyelvüknek legízletesebb. Az ilyeneknek pedig nem tette serkentő, hanem elriasztó a V. E. riadója.

— **Kormányváltás.** Végre megoldást nyert. A király kinevezte az új kormányt, hangsúlyozta a magyar nemzeti állam kiépítést, kívánja a választójogi megújítást, megígéri a magyar kormány befolyását a külügyekre (ez Baridn kinevezése miatt kell nyugtalanság ellen orvosság) és megadta a felhatalmazást a házfeloszlásra nemcsak a választójogi kérdésében, hanem más kérdésben is. Tehát most már semmi sem állja útját a dolgok további menetének. Majd az öreg Apponyi gróf is megint belenéz a statisztikába és talál valami adatot arra, hogy az újra kinevezett Wekerle-kormány politikája nem is olyan rossz, mint a megbukott Wekerlé volt. Ha nem most mingyárt, talán később. És talán *Andrássy* gróf is rád fog jönni, hogy az volna csak az igazi „erkölcsi lehetetlenség”, ha nem támogatná Wekerlét és engedné, hogy megint megbukjon és Tisza kezére járassa át a tülalmat. Ha nem most mingyárt, talán később. És talán... ej, de minék folytatónk? Hiszen folytatását úgy is mindenki kitalálhatja! — Lapzártok érkezik a hír, hogy a 48-as alkotmánypárt kedden nagy értekezletet tartott, amelyen 46 szóval 43 ellenében Wekerle politikája mellett nyilatkoztak. *Andrássyék* valószínűleg kilépnék a pártból, a többiek azonban bentmaradnak, valószínűleg Apponyiék is *főispánjukkal* együtt.

— **A főispán marasztalása.** A már megoldást nyert kormányválság folytán állásáról lemondott főispánunknak vármegyénk élén továbbra való megmaradása érdekében mozgalom indult meg Pápán, amelynek kezdeményezője dr. *Kende* Ádám ügyvéd volt. Előbb egy értekezletet tartottak a városi képviselők *Sült* József kir. tanácsos közjegyző elnöklése alatt, majd vasárnap, 5.-én rendkívüli városi közgyűlést hívtak egybe *Csoknyay* Kráóly v. főjegyző, ideiglenes polgármesterrel. Ez a közgyűlés szerzetéről és ragaszkodásról biztosította a lemondott főispánt, kiemelve, hogy az egész vármegye, de kivált Pápa város érdeke volna, ha állását továbbra is megtartaná. És feliratot intézett az alispánhoz, amelyben kérték, hogy e tárgyban leendő állásfoglalás céljából sürgősen hívja össze a vármegye törvényhatósági bizottságát is.

Hirek.

Kézrekerült a kádártal rablóbanda.

Befejeződött az a bizonyítási eljárás, amelyet a csendőrség a kádártal rablógylkos cigányok Veszprémmegyében elkövetett gaztetteit illetően lefolytatott. Most már teljesen bebizonyosodott tény, hogy a kulturtársadalmaknak e nomád életű ellenségei követték el azokat, amelyeknek koronája a kádártal rablógylkosságot volt. Az elfogott

cigányok kézrekerítéséről a következő érdekes részleteket közölhetjük:

A kádártal gylkosságot követő nap reggelén a veszprémi csendőrszakszaktól Foki őrmester szállított ki egy csendőrrel a helyszínére, ahol a zajtel megejtén, megállapította, hogy 8—9 tagból álló cigánykaraván követte el a rémtettet. A kádártal rablók Gyulafiratóton a szőlőkben 6 pincébe is betörték, ahonnan azonban csak bort loptak. Egyik pincében a hegybíró rajta is érte őket, akire a cigányok háromszor realóttak, de nem találta el. Gonosz lettük elkövetése után a sólyi erdőbe húzódtok a rablóbanda, amiért a csendőrőrmester az egész erdőt a veszprémi 31. honvéd gyalogezredtől kért 260 főnyi legénységgel átutatták, de eredménytelenül. Ekkor már a cigányok a mámai hegyekbe menekültek. Itt az előre értesített balatonkenesei csendőrsereg egyik járőre üldözöbe vette őket, azonban sikerült az elől es elmenekülniük és az éj leple alatt Bifüred és Keszthelyen át a zalamegyei Lesenceisvánd község erdejébe rejtőztek el üldözőik elől.

Amde megcsalódtak. Foki őrmester, aki rendkívüli ügyességgel ekkor már napok óta mindinkább szorította a cigányokat, fáradtságot nem ismervé, páratlan köteleességtudással követte azok nyomát és itt már annyira megközelítte őket, hogy a kocsit és lovakat, amelyeket Jákóy szentkirályszabadjai vendéglőstől raboltak el, kénytelenek voltak visszahagyni és gyalog menekültek a kirtató csendőrjárőr elől. Zsid községig, ahol egy polgármestertől, akire tizenháromszor löttek reá s a nyakát is el akarták metszeni, rablítottak kocsit és lovakat, további futásuk elősegítésére. (Csak a polgárnak, aki szabadságolt katoná, lélektelenülé mentette meg őt a biztos haláltól.) Keszthely és Felék pusztja között választották most utjukat, ahol azonban az éj folyamán a szintén avizált keszthelyi csendőrjárőr állotta el azt s mivel a felzósításra sem adták meg magukat, fegyveres ütközetre került a sor. A cigányok a csendőrökre visszafüldöztek, majd pedig sikerült elmenekülniük.

A veszprémi járőr azonban, élén Foki őrmesterrel nem engedte őket megpihenni és egész Somogyiszig határáig üldözte őket. Itt, amint az később megállapítást nyert, csupán azért nem bírta őket még kézrekeríteni, mert akadott egy felsőségeid gazda, aki a szőlőhegyen levő lakásának pincájában rejtette el a cigányokat, akik ezért szintén letartóztatottak. A nagy gyakorlattal bíró csendőrőrmester azonban itt is reájuk talált és a megejtett házkutatás alkalmával el is csípi őket, ha az orgazda háztulajdonos idejében egy mellékajtón ogérutat nem nyit nokik. A Felsősegéd alatt levő rozsvetésekbé menekültek, amde ez lett a vesztük. Mint Foki őrmester a vetést csendőreivel körli állotta s mivel felzósítására, hogy adják meg magukat, a cigányok fegyverrel válaszoltak, rajtuk ütött. A cigányok futásnak eredtek, most már azonban hiába volt minden. A harcban a csendőrök három agyonlőttek közülük, három pedig, akik közül egy súlyosan sebesült harmadnapra halt meg, elfogtak. A két elfogott cigányt, akik úgy a kádártal gylkosságot, mint a rátóti pincetöréseket, a szabadi uti rablást és még számos Veszprém, Zala és Somogy megyékben elkövetett rablást és lopást beismerték. *Kolompár*-Sztójka Károlynak (cigányneven *Kalái*-nak) és *Kis Péter* Józsefnek (*Dani Purdél*) hívják. Az első 16, az utóbbi 19 éves. A agyonlőtt cigányok *Kolompár*-Sztójka György (*Máté*) 23 éves, *Kaladnos*-Sztójka Balog Mihály (*Bajka*) 39 éves, *Kaladnos*-Sztójka Balog József (*Bazsi*) 20 éves férfiak és *Balog* Rózi 23 éves leány voltak. Még két tagja lehetett a bandának, akik azonban nem voltak a rozsvan elbujva s akiket szintén erélyesen nyomoz a csendőrség.

A derék Foki őrmester, aki önfeláldozó, buzgó eljásárt igazán méltó az elismerésre és dicsőretre, — amint már legutóbb is jelezte — két szemtanuval agnoszkáltatta a

cigányokat s ezek felismerék úgy a halottakban, mint az élőkben a rablógylkosságot elkövetőit. A cigányok, akik közül valószínűleg többen a katonaságtól is úgy szöktek meg, egyelőre a csendőrség őrizetében maradnak és óráról-órára viszik őket elkövetett bűntényeik felderítése céljából.

— **Személyi hírek.** Dr. Rainprecht Antal főispán és dr. Bibó Károly alispán hétfőn Budapestre utaztak közlelmzési ügyekben. Az alispán kedden este visszérkezett Veszprémbe, a főispán azonban előbb Pápára ment.

— **A királyné születésnapja.** Ma, május 9.-én van szeretett ifju királynékné születésnapja. A felséges aszszony életéért ma hálaadó istentisztelet lesz a veszprémi székesegyházban a hatóságok szokásos részvételével. Ugyan e napon az összes iskolák zárva tartatnak, amire a kultuszminiszter már kiadta a rendeletet.

— **Polgári érdemkereszt.** Megirtuk, hogy öfelsége gróf *Jankovich* Bésdn Endrének kormánybiztosné, a Jótkony főuri nőt a polgári hadiérdemkereszt I. osztályával tüntette ki. A kitüntetést díszes közönség jelenlétében ünnepélyes keretben tüzte az előlektó urhölgy mellére vasárnap, a vármegyei ház kistermében dr. *Rainprecht* Antal főispán, aki kiváló szónoki készségével szívhez szölv, buzdító beszédet intézett a kitüntethez. Ez meghatótan mondott köszönetet és nemes szerénységgel hangsúlyozta, hogy csak köteleességgel teljesített mindenkoron.

— **Ethunyt kanonok.** Súlyos veszteség érte a veszprémi székeskáptalant. Egyik kiváló tagja: Páller Pál pápai prelátus, béla-kuti c. apát, veszprémi székesegyházi kanonok, zalai főesperes, a hittudományok borostyánkószorusa, aranymiseés áldozópap, Veszprém megye és Veszprém r. l. város virilise, folyó 7.-én este 9 órakor hosszás szenvedés és a haldeklők szentiségének ájtatos felvétele után életének 82, áldozópapságának 55, kanonokságának 16. évében elhunyt. Az áldasos életéről ismert főpap hullt telemei ma, 9.-én délután fél 5 órakor fogtak a halottasháznál beszélgeteltitni és onnan Bakenygyepesre szállítatni, ahol az általa épített templom sírboltjában 10.-én délután 4 órakor helyezetik örök nyugalomra. Az engesztelő szentmise áldozat a veszprémi Székesegyházban ugyanaznap d. e. 9 órakor lesz a lelki-üdvéért.

— **Közimunka kiállítás.** A veszprémi közimunka kiállításának vasárnap történt megnyitásával — mivel nemcsak a megnyitással, hanem a remekszép kiállítással kívánunk foglalkozni — helyszöke miatt csak a jövő számmunkban hozhatunk tudósítást.

— **Pápa város új polgármestere.** Jeleztük már, hogy az alispán kiírta a pályázatot a pápai polgármesteri állásra. Most arról értesülünk, hogy a választás határidejét pedig e hó 22. napját tüzte ki. — Nem érdektelen és a korteskedés fattyuhajításait jelzi az a nyilatkozat, amelyet dr. *Hajnóczky* László, az egyik jelölt helyezett el az e heti pápai újságokban s amely így hangzik: „A rólam elterjesztett hírrel szemben, hogy a megüresedett polgármesteri állásra kiírt pályázaton nem fogok részt venni, kijelentem, hogy légből kapott valótlanossá. A polgármesteri állást meg fogom pályázni. Pápa, 1918. május 4.-én. Mély tisztelettel dr. *Hajnóczky* László.” — *Hajnóczky*ról, aki gróf *Esterházy* Jenő jelöltje, azt a hírt is kolportálták, hogy a napokban bukott meg a jogtudományi szigorlaton.

— **Szinpártoló egylet gyűlés.** Mull csütörtöki számunkból helyszöke miatt, vasárnapi számunkból pedig lévedésből kimaradt a veszprémi Színművészepártoló Egye-

pompás fényképfelvételeket a nyugati nagy harcokból, az olasz frontról és Ukrániából, a M. kir. Operaház magyar újdonságáról, május elsejéről stb. A „Vasárnapi Újság” előfizetési ára negyedévre 10 korona — Megrendelhető a „Vasárnapi Újság” kiadóhivatalában (Budapest, IV. Egyetem-utca 4. sz.) Ugyanitt megrendelhető a „Képes Néplap”, a legolcsóbb ujság a magyar nép számára, félévre 2 korona 40 fillér.

„DIADAL”

ruhafestéket használjon, ha szépen és jól akarja a ruháit festeni.

Ára csomagonként 70 fillér.

Egyedüli raktár:

STEINER BÉLA drogéria

Székesfehérvár, Kossuth-u. 7.

Vizontelárusítóknak árkedvezmény

Kemenesszentpéter községben (Vas megye), az országutban, jókarban levő korcsma: négy szoba, konyha, kamra, pince, istálló, szirt, udvartér és kerttel együtt betegség miatt azonnal eladó.

Feltétel megtudható Szücs Elek tulajdonosnál, Kemenesszentpéter.

BIRTOKOKAT

keresek megvételre, tekintet nélkül terjedelmükre. Közlendő a birtok művelési ága, terméérték, a birtok tehertételei, részletes leírása az épületeknek, fundus instruktus részletezése, vasuti állomás s a birtok ára.

Ajánlatokat kér:

farádi Balogh Constantin

banküzlet

Budapest, VI., Vörösmarty-utca 41.

Telefon 170-91.

KÖLCSÖNÖKET

köztisztviselőknek, nyugdíjasoknak fizetési előjegyzésre életbiztosítással kezesség nélkül, továbbá földbirtokokra, házakra ötven évtől egész hatvanöt évi törlesztésre, második helyre tíz évi törlesztésre.

Veszek örökségeket, házrészeket, életbiztosítási kötvényeket, ezüstnemleket.

farádi BALOGH CONSTANTIN

BUDAPEST, VI., Vörösmarty-utca 41. szám.

Telefon 170-91. (Válaszbélyeg csatolandó.)

Iskolaszerek, rajzszerkek, papírok, minden e szakba vágó cikkek a

legolcsóbb áron kaphatók

PÓSA ENDRE

könyvkereskedésében

Veszprém, Rákóczy-tér 3. sz.

(Saját ház.)

Telefon 93.

Minden iskolában használható tankönyvek raktáron vannak.

Tisztelettel tudatjuk, hogy a Siófoki Központi Tejesarnokot megvettük.

Bárki másnál

előnyösebb feltételek mellett vásárolunk

tejet.

Arajánlatokat kér:

Havasi Vajvállalat

Siófoki Tejesarnoka Siófok, vagy Központja Kaposvár.

RAFFIA NINCS!
kellő időben jussuk el magunkat Szőlőkötöző papirspárgával.
Bármely mennyiségben kapható, míg a készlet tart.
Raktár: Azonnal szállítható. Ára 100 kg kor. 850.—
Olcsóbb mint bármilyen más papirspárga. Kapható:
Papíráru Gyári és Kereskedelmi Részv.-Társ.
Budapest, VII., Rákóczi-ut 6. sz.
Telefon: 83-63. Sürgőncím: Papirtextil, Budapest.

Vizkötökséget, Sömört, Rührt

leggyorsabban elmulasztja a D. Flesch-féle eredeti törvényesen védett

„Skaboform Barna-zsir”

Nincs szaga, nem piszkít. Mindig eredeti pecsételt Dr. Flesch-félét kérjünk. Próba tégely 2-30 K, nagy tégely 4 K, családi tégely 11 K.

Veszprém és vidéke részére főraktár:

Kocsuba Emil „Fekete sas” gyógyszerüzem Veszprémben.

Vételeinél a Skaboform-védjegyre ügyeljünk.

Hirdetéseket fölvesz a kiadóhivatal.